

[Aksel Larsen.]

„Hvis der havde været en fornuftig ordning med det hele, og hvis byrderne var blevet ligeligt fordelt, kunne vi godt tage vor part. Men når byrder, der følger af en letsindig politik, ensidigt skal lægges på arbejdernes skuldre, så siger vi nej!“

Ja, sådan udtalte arbejderne på B & W, Christianshavn, og sådan taler ansvarsbevidste arbejdere, der ikke er uden forståelse for de vanskeligheder, der kan følge af et borgerligt flertal i tinget, men som stiller det rimelige krav, at der skal være fornuft i tingene. Man burde kunne forvente, at også en socialdemokratisk mindretalsregering, når den lægger op til økonomisk forhandling, tager sit udgangspunkt i lønmodtagerklassens interesser og ikke fremlægger som forhandlingsgrundlag, hvad VK-partierne også kunne have fremlagt.

Jeg har nævnt de store løfter, visse partier var så gavmilde med under valgkampen, og som de forhåbentlig ikke har glemt allerede. Blandt disse var løfterne om at forøge boligbyggeriet, så der hurtigt kunne blive boliger nok. Disse løfter kan holdes. Produktionskapaciteten er stor nok, hvis byggeriet blot tilrettelægges rationelt med udnyttelse af de tekniske muligheder og med anvendelse af vinterbyggeri, så vi ikke fortsat skal opleve den skandale, at der er så stor arbejdsløshed i byggefagene en del af året. Den gennemsnitlige arbejdsløshed for murerne i dette land for hele året ligger på 6 pct.

Men det drejer sig ikke om bare at få bygget boliger nok, det drejer sig også om, at de skal være billige nok. Lejligheder og parcelhuse, der står tomme, fordi huslejen er så høj, at de boligsøgende ikke har råd til at betale den, har vi allerede alt for mange af, ja, det har vi for resten, så længe der bare står én af disse nye lejligheder tom.

Det er nødvendigt, at der sættes stop for den del af fordyrelsen af boliger, der skyldes grundspekulation. Det er nødvendigt, at det offentlige, vel fortrinsvis kommunerne, får adkomst og muligheder for på lang sigt at erhverve den jord, der kan blive brug for til byggegrunde og byudvidelser — og vel at mærke til rimelige priser, hvor vurderingen burde være retningsgivende. Man bør sikkert også åbne adgang

til at erhverve jord ved ekspropriation. Det har man ganske vist i øjeblikket, når man vil anvende jorden til parkeringspladser, men hvis dette er rimeligt — og jeg taler ikke imod det — så må man også have retten til at ekspropriere jord til grunde for boligbyggeri. Sådanne grunde bør naturligvis ikke kunne sælges — det ville jo bare give stof til fornyet grundspekulation — men de bør stilles til rådighed for byggeriet på jordrentevilkår. Ved sådanne foranstaltninger ville de nye boliger kunne fremskaffes til en betydeligt billigere pris.

Endnu større virkning ville det have, hvis finansieringen blev ordnet, så lånene kunne ydes til en rimelig rente. I øjeblikket er rentesatserne så høje og kurstabet så stort på f. eks. kreditforeningsobligationer, at den reelle rente er omkring 9 pct. Hvis den bringes ned på 4 — og det ville være muligt ad den vej, vi har anvist med vort forslag om oprettelse af en offentlig boligfond, selv om vi er klar over, at det først vil ske efterhånden — så kan op imod to femtedele skæres af huslejen i det nyere og nyeste byggeri. Så længe man lader stå til som i denne tid, går det imidlertid den modsatte vej. Der kastes i denne tid daglig for 18 mill. kr. obligationer på markedet. Den omtrent eneste køber er nationalbanken, som vel ikke kan opkøbe alt, og som i øvrigt ekscellerer i en renteforhøjende pengepolitik. Det er under valgkampen ofte og stærkt nok blevet fremhævet af socialdemokratiets talere, at vi skal opretholde den gode beskæftigelse og ikke, som det har været gjort før i tiden, anvende arbejdsløshed som økonomisk regulator. Det er udmærket, men det er mindre udmærket, at man i stedet synes indstillet på at bruge boligfordyrelsen, altså huslejestigningerne, som regulator af det økonomiske liv.

Jeg håber, at regeringen vil være mere lydhør for de tanker, jeg her har fremsat på mit partis vegne, end den har været det før valget. Der er jo tegn på, at erkendelsen skrider frem. Da vi i 1962 som alternativ til omsforliget bl. a. foreslog en boligfond, der også skulle indbefatte en ungdommens boligopsparing, afvist tanken, men den faldt dog ikke helt på stengrund, eftersom den højtærede statsminister nu under valgkampen lovede, at ungdommens